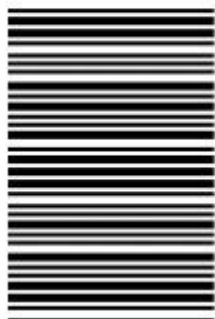

کد کنترل

275

E

275E

نام:

نام خانوادگی:

محل امضا:

«اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.»
امام خمینی (ره)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان سنجش آموزش کشور

صبح جمعه

۱۳۹۶/۱۲/۴

دفترچه شماره (۱)

آزمون ورودی دوره دکتری (نیمه متمرکز) - سال ۱۳۹۷

رشته علوم و فناوری نانو - نانوفیزیک (کد ۲۲۳۷)

مدت پاسخگویی: ۱۵۰ دقیقه

تعداد سؤال: ۴۵

عنوان مواد امتحانی، تعداد و شماره سؤالات

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره
۱	مجموعه دروس تخصصی: فیزیک پایه ۱، ۲ و ۳ (شامل کل کتاب فیزیک هالیدی آخرین ویرایش) - مکانیک کوانتومی و مکانیک کوانتومی پیشرفته - الکترومغناطیس و الکتروپنایمیک - ترمودینامیک و مکانیک آماری پیشرفته ۱ - مبانی نانوتکنولوژی	۴۵	۱	۴۵

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

این آزمون نمره منفی دارد.

حق چاپ، تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز این سازمان مجاز می باشد و با متغییرن برابر حررات رفتار می شود.

* داوطلب گرامی، عدم درج مشخصات و امضا در مندرجات جدول ذیل، به منزله عدم حضور شما در جلسه آزمون است.

اینجانب ..... با شماره داوطلبی ..... در جلسه این آزمون شرکت می‌نمایم.

امضا:

۱- شتاب ذره‌ای که روی صفحه افقی xy حرکت می‌کند با $\vec{a} = 3t\vec{i} + 4t\vec{j}$ داده شده که در آن a بر حسب متر بر مجذور ثانیه است. در زمان $t = 0$ بردار سرعت ذره $\vec{v}_0 = 5\vec{i} - 8\vec{j}$ است. زاویه بین بردارهای سرعت و شتاب ذره در لحظه $t = 2s$ چقدر است؟

(۱) $\arccos \frac{1}{5}$

(۲) $\arccos \frac{2}{5}$

(۳) $\arccos \frac{3}{5}$

(۴) $\arccos \frac{4}{5}$

۲- توپی را از ارتفاع h نسبت به سطح زمین رها می‌کنیم. این توپ بعد از سه بار برخورد به زمین به ارتفاع $\frac{1}{64}h$ می‌رسد. ضریب ارتجاع بین توپ و زمین (نسبت تندی توپ قبل از برخورد به تندی آن پس از برخورد) کدام است؟

(۱) $\frac{1}{2}$

(۲) $\frac{1}{4}$

(۳) $\frac{1}{8}$

(۴) $\frac{1}{16}$

۳- جسم M به جرم 70 kg به مجموعه‌ای از دو قرقره متحرک و یک قرقره ثابت مطابق شکل بسته شده است. نیروی F به انتهای آزاد یک ریسمان چنان وارد می‌شود که جسم M در حال سکون قرار دارد. اندازه نیروی

عکس‌العمل وارد از سقف به مجموعه چند نیوتن است؟ ($g = 9.8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$)

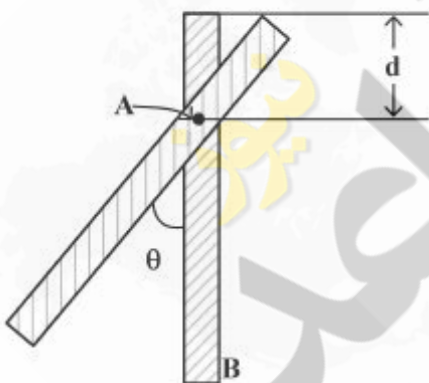
۵۸۸ (۱)

۶۸۶ (۲)

۷۸۴ (۳)

۸۸۲ (۴)

۴- میله نازک یکنواختی به جرم 6 kg و طول 3 m مطابق شکل حول محور افقی A که عمود بر میله است و از نقطه‌ای به فاصله $d = 1 \text{ m}$ از انتهای میله می‌گذرد. آزادانه می‌چرخد. انرژی جنبشی میله وقتی از وضعیت قائم می‌گذرد برابر با 27 J است. در این وضعیت تندی خطی نقطه B در انتهای میله چند $\frac{\text{m}}{\text{s}}$ است؟

۹ (۱)

۶ (۲)

$\frac{9}{\sqrt{2}}$ (۳)

$\frac{27}{2\sqrt{2}}$ (۴)

۵- میله‌ای با توزیع بار خطی $\lambda = \lambda_0 y^2$ روی محور y در محدوده $\left[-\frac{L}{2}, \frac{L}{2}\right]$ قرار گرفته است. شار الکتریکی

گذرنده از کره‌ای به شعاع r به طوری که $r \geq \frac{L}{2}$ باشد، کدام است؟ (مرکز کره در مبدأ مختصات است.)

(۱) صفر

$\frac{\lambda_0 L^3}{24\epsilon_0}$ (۲)

$\frac{3\lambda_0 L^3}{8\epsilon_0}$ (۳)

$\frac{\lambda_0 L^3}{12\epsilon_0}$ (۴)

۶- در ناحیه‌ای از فضا میدان الکتریکی به شکل $\vec{E} = \Delta x \hat{i} + 2y^2 \hat{j}$ است (در سیستم SI)، نقطه A روی محور x در نقطه $x = 2\text{m}$ و نقطه B روی محور y در نقطه $y = 3\text{m}$ قرار دارد. اختلاف پتانسیل $V_B - V_A$ چند ولت است؟

(۱) -۲۸

(۲) -۸

(۳) +۸

(۴) +۲۸

۷- خازنی با ظرفیت C توسط سیمی به مقاومت R به یک باتری با ولتاژ ۴ ولت وصل شده است. وقتی خازن کاملاً پر شد، به‌طور ناگهانی باتری برداشته می‌شود و به جای آن یک باتری ۲ ولتی جایگزین می‌شود. بعد از جایگزینی باتری، مدت زمانی که طول می‌کشد تا ولتاژ دو سر خازن صفر شود چند برابر RC است؟

(۱) $3 \ln 2$

(۲) $2 \ln 3$

(۳) $\ln 2$

(۴) $\ln 3$

۸- در دمای T_0 ، یک قطعه سیم مسی به طول L_0 ، ضریب انبساط طولی λ و مقاومت الکتریکی R به شکل یک دایره در آورده می‌شود. میدان مغناطیسی ثابت $\vec{B}_0$ عمود بر صفحه سیم وجود دارد. اگر دمای سیم از مقدار T_0 با آهنگ ثابت $\frac{dT}{dt} = \alpha$ افزایش یابد، مقدار جریان القایی در دمای مشخص $T > T_0$ کدام است؟ (مقاومت الکتریکی سیم ثابت فرض شود).

(۱) $\frac{\lambda \alpha B_0 L_0^2}{2\pi R} [1 + \lambda(T - T_0)]^2$

(۲) $\frac{\lambda \alpha B_0 L_0^2}{2\pi R} [1 + \lambda(T - T_0)]$

(۳) $\frac{\lambda \alpha B_0 L_0^2}{R} [1 + \lambda^2(T - T_0)^2]$

(۴) $\frac{\lambda \alpha B_0 L_0^2}{2R} [1 + 2\lambda(T - T_0)]$

۹- چهار مول از یک گاز کامل طی یک فرایند برگشت پذیر در دمای ثابت 400K از حجم 0.01m^3 به 0.02m^3 منبسط می‌شود. تغییر آنتروپی این گاز چقدر است؟ (R ثابت جهانی گازها است).

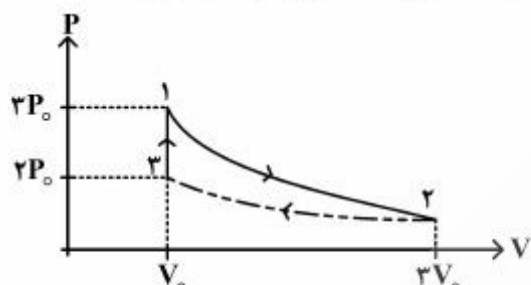
(۱) $\frac{R}{4} \ln 2$

(۲) $R \ln 2$

(۳) $2R \ln 2$

(۴) $4R \ln 2$

- ۱۰- دو مول از یک گاز کامل تک‌اتمی چرخه زیر را طی می‌کند به طوری که فرایند تک‌حجم ۳ به ۱ و فرایند تک‌دمای ۱ به ۲ برگشت‌پذیر و فرایند ۲ به ۳ برگشت‌ناپذیر است. اگر کار انجام شده در فرایند ۲ به ۳ برابر $3P_0V_0 \ln 3 - P_0V_0$ باشد، گرمای مبادله شده در این فرایند کدام است؟ (کار انجام شده در فرایند انقباض گاز منفی فرض شده است.)

$$(1) -\frac{1}{2}(3 + 2 \ln 3)P_0V_0$$

$$(2) -(3 + \ln 3)P_0V_0$$

$$(3) \frac{1}{2}(2 \ln 3 - 3)P_0V_0$$

$$(4) (3 - 2 \ln 3)P_0V_0$$

- ۱۱- از یک لوله آب گرم فولادی استوانه‌ای شکل با ضریب رسانش $14 \frac{W}{mK}$ که ضخامت بدنه آن 7.5 cm شعاع درونی لوله می‌باشد، آب گرم با دمای 54°C درجه سانتی‌گراد عبور می‌کند. با توجه به اینکه دمای هوای بیرون 14°C درجه سانتی‌گراد است، در هر ثانیه از واحد طول این لوله تقریباً چند کیلوژول گرما به خارج از لوله انتقال می‌یابد؟

$$(1) 8$$

$$(2) 25$$

$$(3) 50$$

$$(4) 80$$

- ۱۲- ریسمان یکنواختی به جرم m و طول L از سقفی آویزان است. مدت زمانی که یک موج عرضی برای طی کل طناب صرف می‌کند چقدر است؟

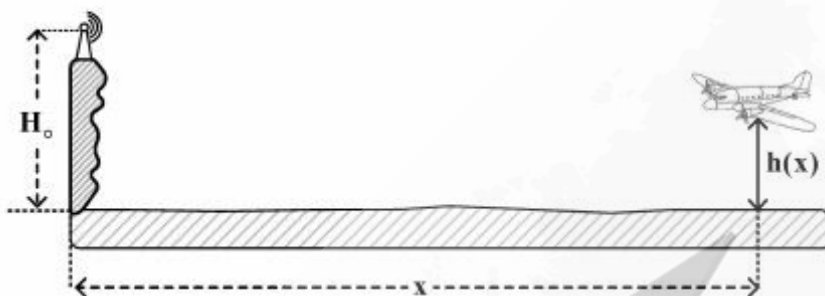
$$(1) \frac{1}{2} \sqrt{\frac{L}{g}}$$

$$(2) \sqrt{\frac{L}{g}}$$

$$(3) \sqrt{\frac{2L}{g}}$$

$$(4) 2 \sqrt{\frac{L}{g}}$$

۱۳- طبق شکل دستگاه رادار روی صخره مشرف به آب دریا در ارتفاع H_0 با ارسال امواج میکروویو با طول موج λ_0 نزدیک شدن هواپیماها را به سمت خود ردیابی می‌کند. اگر هواپیما بخواهد که در رادار مزبور دیده نشود باید ارتفاع $h(x)$ خود را برحسب فاصله x چنان تنظیم کند که نتیجه تداخل امواجی که به‌طور مستقیم از هواپیما به رادار می‌رسد با امواجی که پس از بازتاب از سطح آب به رادار می‌رسد ویرانگر باشد. $h(x)$ برحسب H_0 ، λ_0 و x و عدد طبیعی N کدام است؟ (در نظر بگیرید که $x \gg H_0 + h(x)$)

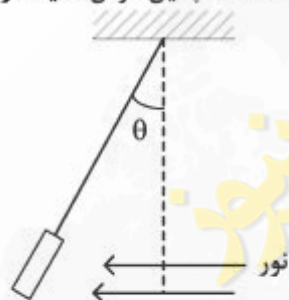
$$N \frac{\lambda_0}{H_0} x \quad (1)$$

$$\frac{1}{2} N \frac{\lambda_0}{H_0} x \quad (2)$$

$$\frac{1}{2} (N + \frac{1}{2}) \frac{\lambda_0}{H_0} x \quad (3)$$

$$(N + \frac{1}{2}) \frac{\lambda_0}{H_0} x \quad (4)$$

۱۴- صفحه تخت نازکی به جرم m جذب‌کننده کامل نور است به‌طوری که انرژی جذب شده به‌وسیله آن در واحد زمان وقتی نور عمود به سطحش بتابد W است. مطابق شکل وقتی به این صفحه نور به‌طور افقی بتابد تحت زاویه θ نسبت به قائم در حالت تعادل قرار می‌گیرد. مقدار W چقدر است؟ (سرعت نور c است. همچنین فرض کنید در این وضعیت بردار عمود بر صفحه نازک، در صفحه شکل (کاغذ) واقع است.)

$$mgc \tan \theta \quad (1)$$

$$mgc \sin \theta \quad (2)$$

$$mgc \cos \theta \quad (3)$$

$$mgc \cot \theta \quad (4)$$

۱۵- در آزمایش دو شکاف یانگ مطابق شکل، نور با طول موج λ و شدت I_0 از سمت چپ به دو شکاف S_1 و S_2 تابیده می‌شود. شدت نور در نقطه P برحسب پارامترهای مشخص شده روی شکل، کدام است؟

$$I_0 \cos^2 \left(\pi \frac{yd}{\lambda L} \right) \quad (1)$$

$$I_0 \left(1 + \cos \left(\pi \frac{yd}{\lambda L} \right) \right) \quad (2)$$

$$I_0 \left(1 + \cos \left(2\pi \frac{yd}{\lambda L} \right) \right) \quad (3)$$

$$I_0 \cos^2 \left(\pi \frac{yd}{\lambda L} \right) \quad (4)$$

۱۶- عملگر $a = i|1\rangle\langle 2|$ را که در آن $|1\rangle$ و $|2\rangle$ حالت‌های بهنجار متعامد هستند در نظر بگیرید. حاصل جابه‌جاگر

$$[a, a^\dagger] \text{ کدام است؟ } (i = \sqrt{-1})$$

$$(1) |1\rangle\langle 1| - |2\rangle\langle 2|$$

$$(2) |1\rangle\langle 1| + |2\rangle\langle 2|$$

$$(3) |1\rangle\langle 2| - |2\rangle\langle 1|$$

$$(4) |1\rangle\langle 2| + |2\rangle\langle 1|$$

۱۷- هامیلتونی دستگاهی به صورت $H = a_0 \hat{A} + \vec{\sigma} \cdot \vec{a}$ است که در آن $\hat{A}$ ماتریس واحد، $\vec{a}$ برداری حقیقی با مؤلفه‌های

$\vec{a} = (a_1, a_2, a_3)$ ، ضربی حقیقی و $\vec{\sigma} = (\sigma_1, \sigma_2, \sigma_3)$ است. σ_i ها $(i = 1, 2, 3)$ ماتریس‌های پائولی هستند. قدرمطلق تفاضل بین ویژه مقادیر انرژی این دستگاه کدام است؟

$$(1) \sqrt{a_1^2 + a_2^2 - a_3^2}$$

$$(2) \sqrt{a_1^2 + a_2^2 + a_3^2}$$

$$(3) \sqrt{a_1^2 + a_2^2 - a_3^2}$$

$$(4) 2(a_1 + a_2 + a_3)$$

۱۸- اگر $|n\rangle$ ویژه حالت انرژی یک نوسانگر هماهنگ ساده یک بعدی به جرم m و بسامد زاویه‌ای ω و

$$a = \sqrt{\frac{m\omega}{2\hbar}} \left(x + \frac{ip}{m\omega} \right)$$
 عملگر پایین آورنده باشد، حاصل عبارت $\langle m | xp + px | n \rangle$ کدام است؟

$$(1) i\hbar \left(\sqrt{(m+1)n} \delta_{m+1, n-1} - \sqrt{m(n+1)} \delta_{m-1, n+1} \right)$$

$$(2) i\hbar \left(-\sqrt{m(m-1)} \delta_{m-2, n} - \sqrt{n(n-1)} \delta_{m, n-2} \right)$$

$$(3) i\hbar \left(\sqrt{(m+1)(m+2)} \delta_{m+2, n} - \sqrt{n(n-1)} \delta_{m, n-2} \right)$$

$$(4) i\hbar \left(\sqrt{m(n+1)} \delta_{m-1, n+1} - \sqrt{n(m+1)} \delta_{m+1, n-1} \right)$$

۱۹- در یک فضای سه بعدی، ماتریس چگالی یک دستگاه بر حسب پایه‌های بهنجار متعامد $|\Psi_1\rangle, |\Psi_2\rangle, |\Psi_3\rangle$ به شکل $\rho = \cos^2 \theta |\Psi_1\rangle\langle\Psi_1| + \sin^2 \theta |\Psi_2\rangle\langle\Psi_2| + 2 \sin^2 \theta \cos^2 \theta |\Psi_3\rangle\langle\Psi_3|$ است که در آن $0 \leq \theta \leq \pi$ می‌باشد. اگر $[A]$ میانگین آنسامبلی عملگر $A = |\Psi\rangle\langle\Psi|$ باشد که در آن $|\Psi\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}}|\Psi_1\rangle + \frac{1}{\sqrt{2}}|\Psi_2\rangle + \frac{1}{\sqrt{2}}|\Psi_3\rangle$ کدام نامساوی درست است؟

$$\frac{1}{8} \leq [A] \leq \frac{1}{2} \quad (1)$$

$$\frac{1}{4} \leq [A] \leq \frac{3}{8} \quad (2)$$

$$\frac{1}{8} \leq [A] \leq \frac{3}{8} \quad (3)$$

$$\frac{1}{4} \leq [A] \leq \frac{1}{2} \quad (4)$$

۲۰- عملگر دوران حول $\hat{n}$ به اندازه ϕ است. برای $\hat{n}$ و ϕ دلخواه، عملگر $D^{(j)} = e^{\frac{-i}{\hbar} \hat{J} \cdot \hat{n} \phi}$ در پایه‌های $|j, m\rangle$ حداکثر چند عنصر صفر دارد؟ ویژه حالت مشترک J_x و J_z است که

$$\vec{J} = \vec{J}_1 \otimes \vec{1} + \vec{1} \otimes \vec{J}_2 \quad (\text{است.})$$

۵ (۱)

۶ (۲)

۷ (۳)

۸ (۴)

۲۱- هامیلتونی دستگاهی به شکل $H = \sum_{n=1}^N E_0 |n\rangle\langle n| + \sum_{n=1}^N W \{|n\rangle\langle n+1| + |n+1\rangle\langle n|\}$ است که حالت‌های $|n\rangle$ متعامد و بهنجار هستند و E_0 و W ضرایب ثابت‌اند. اگر شرط تناوبی $|N+1\rangle = |1\rangle$ برقرار باشد، ویژه مقادیر H کدام‌اند؟ ($n = 1, 2, \dots, N$)

$$E_n = E_0 + 2W \sin \frac{\pi n}{N} \quad (1)$$

$$E_n = E_0 + 2W \cos \frac{\pi n}{N} \quad (2)$$

$$E_n = E_0 + 2W \cos \frac{2\pi n}{N} \quad (3)$$

$$E_n = E_0 + 2W \sin \frac{2\pi n}{N} \quad (4)$$

۲۲- هامیلتونی یک نوسانگر هماهنگ ساده سه بعدی همسانگرد $H = \frac{\vec{P} \cdot \vec{P}}{2m} + \frac{1}{2} m \omega^2 \vec{x} \cdot \vec{x}$ است. اگر این نوسانگر با

انرژی پتانسیل $\lambda y x^2 z$ مختل شود، انرژی نخستین حالت برانگیخته تا اولین مرتبه غیر صفر λ کدام است؟
 $\vec{x}$ و $\vec{P}$ به ترتیب عملگر مکان و تکانه خطی در سه بعد هستند.

$$\frac{3}{2} \hbar \omega \pm 2\lambda \left(\frac{\hbar}{2m\omega} \right)^2, \frac{3}{2} \hbar \omega \quad (1)$$

$$\frac{3}{2} \hbar \omega \pm \frac{2}{\hbar \omega} \lambda^2 \left(\frac{\hbar}{2m\omega} \right)^4, \frac{3}{2} \hbar \omega \quad (2)$$

$$\frac{3}{2} \hbar \omega \pm \frac{1}{\hbar \omega} \lambda^2 \left(\frac{\hbar}{2m\omega} \right)^4, \frac{3}{2} \hbar \omega \quad (3)$$

$$\frac{3}{2} \hbar \omega \pm \lambda \left(\frac{\hbar}{2m\omega} \right)^2, \frac{3}{2} \hbar \omega \quad (4)$$

۲۳- سطح مقطع پراکندگی کل کُشسان ذره‌ای به جرم m از یک کره نرم با پتانسیل $V(r) = \begin{cases} V_0 & r \leq a \\ 0 & r > a \end{cases}$ در تقریب

اول بورن به ازای $ka \ll 1$ ($E = \frac{\hbar^2 k^2}{2m}$) کدام است؟

$$\frac{16\pi}{9} \left(\frac{mV_0 a^2}{\hbar^2} \right)^2 a^2 \quad (1)$$

$$\frac{16\pi}{9} \left(\frac{mV_0 a^2}{\hbar^2} \right) a^2 \quad (2)$$

$$\frac{4\pi}{9} \left(\frac{mV_0 a^2}{\hbar^2} \right) a^2 \quad (3)$$

$$\frac{4\pi}{9} \left(\frac{mV_0 a^2}{\hbar^2} \right)^2 a^2 \quad (4)$$

۲۴- بر روی یک سطح رسانای کروی به شعاع R پتانسیل الکتریکی برابر با $\phi = V_0 \cos^2 \theta$ است که در آن V_0 ضریبی ثابت و θ زاویه قطبی در دستگاه مختصات کروی است. مبدأ مختصات بر مرکز کره و محور z بر یکی از قطره‌های کره منطبق است. درون این سطح باری وجود ندارد. پتانسیل الکتریکی در مرکز کره کدام است؟

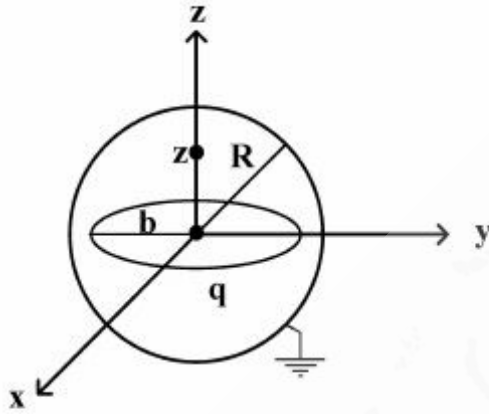
$$(1) \text{ صفر}$$

$$(2) V_0$$

$$(3) \frac{1}{3} V_0$$

$$(4) \frac{1}{2} V_0$$

۲۵- یک پوسته کروی رسانا به شعاع R در پتانسیل صفر نگه داشته شده است. مبدأ مختصات در مرکز کره قرار دارد. مطابق شکل، درون این کره یک حلقه باردار به شعاع b ($b < R$) و بار q که به صورت یکنواخت بر روی محیط آن توزیع شده است، هم‌مرکز با کره (در صفحه xy) قرار دارد. پتانسیل الکتریکی درون کره در نقطه‌ای روی محور z کدام است؟

$$\phi(z) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left[\frac{1}{\sqrt{z^2 + b^2}} - \frac{R}{\sqrt{b^2 z^2 + R^2}} \right] \quad (1)$$

$$\phi(z) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left[\frac{b}{R\sqrt{z^2 + b^2}} - \frac{b}{\sqrt{b^2 z^2 + R^2}} \right] \quad (2)$$

$$\phi(z) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left[\frac{b}{R\sqrt{z^2 + b^2}} - \frac{R}{\sqrt{b^2 z^2 + R^2}} \right] \quad (3)$$

$$\phi(z) = \frac{q}{4\pi\epsilon_0} \left[\frac{1}{\sqrt{z^2 + b^2}} - \frac{b}{\sqrt{b^2 z^2 + R^2}} \right] \quad (4)$$

۲۶- یک پوسته استوانه‌ای به شعاع R و طول L با دو قاعده رسانا که در پتانسیل الکتریکی صفر نگه داشته شده‌اند در نظر بگیرید. در دستگاه مختصاتی که مبدأ آن واقع بر یک قاعده و محور z آن منطبق بر محور استوانه است، پتانسیل الکتریکی روی سطح جانبی پوسته با $V(\rho, z)$ داده شده است. قاعده دیگر پوسته در $z = L$ واقع است. کدام عبارت ممکن است پتانسیل الکتریکی نقطه دلخواهی داخل پوسته به مختصات استوانه‌ای (ρ, ϕ, z) را به درستی بیان کند؟ $I_m(x)$ و $K_m(x)$ توابع بسل اصلاح شده هستند.

$$V(\rho, \phi, z) = \sum_{n=1}^{\infty} \sum_{m=0}^{\infty} \left(A_{mn} e^{im\phi} \sin \frac{n\pi z}{L} I_m \left(\frac{n\rho}{L} \right) \right) \quad (1)$$

$$V(\rho, \phi, z) = \sum_{n=1}^{\infty} \sum_{m=0}^{\infty} \left((A_{mn} \sin m\phi + B_{mn} \cos m\phi) \sin \frac{n\pi z}{L} K_m \left(\frac{n\rho}{L} \right) \right) \quad (2)$$

$$V(\rho, \phi, z) = \sum_{n=1}^{\infty} \sum_{m=0}^{\infty} \left(A_{mn} e^{im\phi} \sin \frac{n\pi z}{L} K_m \left(\frac{n\rho}{L} \right) \right) \quad (3)$$

$$V(\rho, \phi, z) = \sum_{n=1}^{\infty} \sum_{m=0}^{\infty} \left((A_{mn} \sin m\phi + B_{mn} \cos m\phi) \sin \frac{n\pi z}{L} I_m \left(\frac{n\rho}{L} \right) \right) \quad (4)$$

۲۷- یک کره فلزی به شعاع a توسط یک پوسته کروی نازک فلزی هم مرکز به شعاع b ($b > a$) احاطه شده است. فضای میان کره و پوسته با ماده‌ای پر شده است که ضریب رسانندگی الکتریکی آن تابع خطی از میدان الکتریکی است یعنی $\sigma = kE$ که در آن k عددی ثابت است. اگر اختلاف پتانسیل V بین کره و پوسته ایجاد شود، جریان الکتریکی میان کره و پوسته کدام است؟

$$4\pi k \left(\frac{V}{\ln(b/a)} \right)^2 \quad (1)$$

$$2\pi k \left(\frac{V^2}{\ln(b/a)} \right) \quad (2)$$

$$4\pi kab \left(\frac{V}{b-a} \right)^2 \quad (3)$$

$$2\pi ka \frac{V^2}{(b-a)} \quad (4)$$

۲۸- اگر میدان الکتریکی مستقل از زمان و میدان مغناطیسی در همهٔ زمان‌ها متناهی باشد، کدام رابطه همواره درست است؟

$$\vec{\nabla} \cdot \vec{E} = 0 \quad (1)$$

$$\vec{\nabla} \times \vec{E} = 0 \quad (2)$$

$$\vec{\nabla} \times \vec{B} = 0 \quad (3)$$

$$\vec{\nabla} \times \vec{B} = \frac{4\pi}{c} \vec{J} \quad (4)$$

۲۹- کدام عبارت نادرست است؟

(۱) انرژی کل یک میدان الکترومغناطیسی در حجم V از خلاء برابر $\int_V (\vec{E}^2 + c^2 \vec{B}^2) d^3x$ است.

(۲) بردار پوینتینگ یک میدان الکترومغناطیسی در خلاء برابر $\vec{E} \times \vec{B}$ است.

(۳) تکانه خطی یک میدان الکترومغناطیسی در حجم V از خلاء برابر $\int_V (\vec{E} \times \vec{B}) d^3x$ است.

(۴) تکانه زاویه‌ای یک میدان الکترومغناطیسی در حجم V از خلاء برابر $\int_V \vec{x} \times (\vec{E} \times \vec{B}) d^3x$ است.

۳۰- نیروی وارد بر ذره‌ای به جرم m و بار q در میدان الکتریکی $\vec{E}$ و میدان مغناطیسی $\vec{B}$ برابر

$$\vec{F} = q(\vec{E} + \frac{1}{c} \vec{v} \times \vec{B})$$

است. کدام رابطه درست است؟ $\left(\gamma = \frac{1}{\sqrt{1 - v^2/c^2}} \right)$

$$\frac{d}{dt}(mv^{\gamma}) = q \vec{E} \cdot \vec{v} \quad (۱)$$

$$\frac{d}{dt}(mc^{\gamma} + mv^{\gamma}) = q \vec{E} \cdot \vec{v} \quad (۲)$$

$$\frac{d}{dt}(mc^{\gamma}) = q \vec{E} \cdot \vec{v} \quad (۳)$$

$$\frac{d}{dt}(mc^{\gamma} - mv^{\gamma}) = q \vec{E} \cdot \vec{v} \quad (۴)$$

۳۱- تعداد حالت‌های قابل دسترس یک دستگاه ترمودینامیکی بسته شامل N ذره در حجم V به صورت

$$\Omega(U, N, V) = f(U) \tau^{g(N, V)} \left(\frac{V}{V_0} \right)^N$$

است که $g(N, V) = \left(\frac{V}{V_0} \right)^N$ و $V > V_0$. اگر دمای وابسته به این دستگاه T

باشد معادله حالت دستگاه کدام است؟

$$PV = Nk_B T (\ln \tau) \left(\frac{V}{V_0} \right)^N \quad (۱)$$

$$PV = \tau Nk_B T \left(\frac{V}{V_0} \right) \quad (۲)$$

$$PV = Nk_B T (\ln \tau) \left(\frac{V}{V_0} \right) \quad (۳)$$

$$PV = \tau Nk_B T \left(\frac{V}{V_0} \right)^N \quad (۴)$$

۳۲- آنتروپی یک دستگاه ترمودینامیکی $S(N, V, U)$ است. کدام رابطه درست است؟

(U, T, P, V, N) و μ به ترتیب تعداد ذرات، حجم، فشار، دما، انرژی داخلی و پتانسیل شیمیایی دستگاه است.

$$U + PV - TS + N\mu = 0 \quad (۱)$$

$$U - PV - TS - N\mu = 0 \quad (۲)$$

$$U + PV - TS - N\mu = 0 \quad (۳)$$

$$U + PV + TS - N\mu = 0 \quad (۴)$$

۳۳- یک ستاره نوترونی را متشکل از N نوترون بدون برهم‌کنش در نظر بگیرید. اگر T_F دمای فرمی ستاره و U انرژی داخلی ستاره باشد، کدام رابطه درست است؟

$$U = \frac{3}{5} N k_B T_F \quad (1)$$

$$U = \frac{3}{4} N k_B T_F \quad (2)$$

$$U = \frac{5}{3} N k_B T_F \quad (3)$$

$$U = \frac{4}{3} N k_B T_F \quad (4)$$

۳۴- تعداد فوتون‌ها در کواکی به حجم V و دمای T برابر $N = 6 \cdot V \left(\frac{k_B T}{hc} \right)^3$ است که k_B ، c و h به ترتیب ثابت بولتزمن، سرعت نور و ثابت پلانک است. دمای متوسط عالم در حال حاضر $2.7K$ است. به طور متوسط چند فوتون در هر سانتی متر مکعب عالم وجود دارد؟

$$4 \times 10^{11} \quad (1)$$

$$4 \times 10^8 \quad (2)$$

$$4 \times 10^5 \quad (3)$$

$$4 \times 10^2 \quad (4)$$

۳۵- تابع توزیع احتمالی تندی ماکسولی ذرات در دمای T به صورت $P(v) = \left(\frac{m}{2\pi k_B T} \right)^{3/2} e^{-mv^2/2k_B T} 4\pi v^2$ است. حاصل عبارت $\langle \frac{1}{v} \rangle$ کدام است؟

$$\frac{\lambda}{\pi} \quad (1)$$

$$\frac{4}{\sqrt{\pi}} \quad (2)$$

$$\frac{4}{\pi} \quad (3)$$

$$\frac{\lambda}{\sqrt{\pi}} \quad (4)$$

۳۶- انرژی یک گاز فوتونی در کواکی به حجم V و دمای T برابر $U = \frac{\pi^2 (k_B T)^4}{15 (hc)^3} V$ است. S آنتروپی و μ پتانسیل

شیمیایی این گاز کدام است؟

$$\mu = \frac{\lambda \pi^4 (k_B T)^4}{45 (hc)^3} V \text{ و } S = \frac{32 \pi^4}{45} V \left(\frac{k_B T}{hc} \right)^3 k_B \quad (1)$$

$$\mu = \frac{\pi^4 (k_B T)^4}{45 (hc)^3} V \text{ و } S = \frac{4 \pi^4}{45} V \left(\frac{k_B T}{hc} \right)^3 k_B \quad (2)$$

$$\mu = 0 \text{ و } S = \frac{4 \pi^4}{45} V \left(\frac{k_B T}{hc} \right)^3 k_B \quad (3)$$

$$\mu = 0 \text{ و } S = \frac{32 \pi^4}{45} V \left(\frac{k_B T}{hc} \right)^3 k_B \quad (4)$$

۳۷- چگالی حالت‌ها برای ذرات آزاد غیرنسبیتی به جرم m و اسپین $\frac{1}{2}$ محصور در حجم V و با انرژی بین ε و $\varepsilon + d\varepsilon$

برابر با $D(\varepsilon)d\varepsilon = \frac{2V}{(2\pi)^3} \left(\frac{2m}{\hbar^2} \right)^{3/2} \sqrt{\varepsilon} d\varepsilon$ است. تعداد ذرات در واحد حجم ظرف در دمای T کدام است؟

$$\frac{2}{\pi^3} \left(\frac{2mk_B T}{\hbar^2} \right)^{3/2} \int_0^\infty \frac{x^2 dx}{e^{(x^2 - \mu)/k_B T} + 1} \quad (1)$$

$$\frac{2}{\pi^3} \left(\frac{2mk_B T}{\hbar^2} \right)^{3/2} \frac{k_B T}{\mu} \int_0^\infty \frac{x dx}{e^{(x^2 - \mu)/k_B T} + 1} \quad (2)$$

$$\frac{1}{\pi^3} \left(\frac{2mk_B T}{\hbar^2} \right)^{3/2} \frac{k_B T}{\mu} \int_0^\infty \frac{x dx}{e^{(x^2 - \mu)/k_B T} + 1} \quad (3)$$

$$\frac{1}{\pi^3} \left(\frac{2mk_B T}{\hbar^2} \right)^{3/2} \int_0^\infty \frac{x^2 dx}{e^{(x^2 - \mu)/k_B T} + 1} \quad (4)$$

۳۸- چگالی الکترون‌های رسانش در یک چاه کوانتومی به ضخامت 10 نانومتر در چه محدوده‌ای قرار دارد؟

$$1 - 10^4 \mu\text{m}^{-2} \quad (1)$$

$$10^{-4} - 1 \mu\text{m}^{-2} \quad (2)$$

$$1 - 10^3 \text{nm}^{-2} \quad (3)$$

$$10^{-2} - 1 \text{nm}^{-2} \quad (4)$$

- ۳۹- کدام عبارت در مورد شیشه‌های حاوی نانوخوشه‌های فلزی نادرست است؟
- (۱) یکی از روش‌های ساخت آن‌ها روش کاشت یونی است.
  - (۲) از خود آثار اپتیک غیرخطی بروز می‌دهند.
  - (۳) ضریب شکست آن‌ها مستقل از شدت نور ورودی است.
  - (۴) با کاهش قطر نانوذرات، فله جذب اپتیکی آن‌ها به طول موج‌های کوتاه‌تر منتقل می‌شود.
- ۴۰- مواد نانو کریستال مغناطیسی تولید شده توسط رسوب‌دهی الکتریکی در مقایسه با ماده حجیم آن چه مشخصاتی دارد؟
- (۱) اشباع مغناطیسی آن‌ها تغییری نمی‌کند اما نیروی پسماندزاد پایینی دارند.
  - (۲) اشباع مغناطیسی آن‌ها افزایش می‌یابد اما نیروی پسماندزاد آن‌ها تغییری نمی‌کند.
  - (۳) ناهمسانگری مغناطیسی آن‌ها افزایش یافته اما اشباع مغناطیسی آن‌ها کاهش یافته است.
  - (۴) ناهمسانگری مغناطیسی آن‌ها تغییری نمی‌کند اما نیروی پسماندزاد بالاتری دارند.
- ۴۱- برای تولید نانوپودر سرامیک‌های دیرگداز کدام روش به عنوان روشی با کارایی بالا و ارزان به کار می‌رود؟
- (۱) نشست شیمیایی بخار (CVD)
  - (۲) سل - ژل
  - (۳) آلیاژ سازی مکانیکی
  - (۴) کندوپاش (sputtering)
- ۴۲- در روش برآرایی باریکه مولکولی (MBE) جهت تولید لایه‌های بسیار نازک، از کدام روش برای کنترل ساختار بلور نگاری سطح برآزاستی استفاده می‌شود؟
- (۱) طیف‌سنج جرمی
  - (۲) آنالیزور اوژه
  - (۳) تحلیل زمان پرواز
  - (۴) RHEED (پراش سنج الکترون پراثرزی)
- ۴۳- کدام عبارت در مورد روش پاشش حرارتی (thermal spraying) درست است؟
- (۱) برای برقراری پیوند مناسب بین پوشش و زیرلایه نیازی به چربی‌زدایی از سطح زیرلایه نیست.
  - (۲) ذرات جامد اولیه با عبور از یک منبع حرارتی به صورت مذاب یا نیمه‌مذاب در می‌آیند.
  - (۳) محیط اطراف زیرلایه تأثیری بر ریزساختار نهایی پوشش ندارد.
  - (۴) این روش فقط برای پوشش نانوذرات غیرفلزی کاربرد دارد.
- ۴۴- برای تشکیل ساختارهای شبکه‌ای از نانوذرات، کدام مواد به عنوان بستر مناسب‌ترند؟
- (۱) بلورهای فوتونی
  - (۲) زئولیت‌ها
  - (۳) فولرین‌ها
  - (۴) پلیمرهای رسانا
- ۴۵- به منظور مطالعه پلاسمون‌های سطحی موضعی (localized surface Plasmon) نانو ذرات فلزی، یکی از روش‌ها استفاده از تقریب شبه استاتیکی (quasi-static approximation) است. این روش در چه صورتی قادر است تغییر فرکانس تشدید را توصیف کند؟
- (۱) در صورت تغییر اندازه نانو ذره فلزی
  - (۲) در صورت تغییر شکل هندسی نانو ذره فلزی
  - (۳) در صورت تغییر جنس نانو ذره فلزی
  - (۴) در صورت تغییر ماده دی‌الکتریک اطراف نانو ذره فلزی

